

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Handlingsplan for synergier mellem civil-, forsvars- og rumindustrierne

(COM(2021) 70 final)

(2021/C 374/11)

Ordfører: **Manuel GARCÍA SALGADO**

Medordfører: **Jan PIE**

Anmodning om udtalelse	Kommissionen, 26.3.2021
Retsgrundlag	Artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde
Kompetence	Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer (CCMI)
Vedtaget i sektionen	17.6.2021
Vedtaget på plenarforsamlingen	8.7.2021
Plenarforsamling nr.	562
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	195/0/7

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU mener, at initiativet til fremme af synergier mellem EU-finansierede instrumenter og gensidig inspiration mellem civil-, forsvars- og rumindustrierne kan styrke Europas strategiske autonomi og teknologiske suverænitæt, forbedre de europæiske borgeres sikkerhed, videreudvikle det indre marked og fremme konkurrenceevnen, den økonomiske vækst og beskæftigelsen. EØSU støtter derfor fuldt ud handlingsplanens målsætninger og opfordrer til en hurtig, effektiv og ambitiøs gennemførelse af de elleve foranstaltninger.

1.2. Det bør være en central prioritet i handlingsplanen at indføre de nye digitale og andre fremspirende teknologier på forsvars- og sikkerhedsområdet. For at lette denne indførelse bør det sikres, at relevante civile initiativer fra starten tager højde for kravene på forsvars- og sikkerhedsområdet. Dette vil også bidrage til at optimere omfanget og effektiviteten af de specifikke finansieringsinstrumenter til forsvar og sikkerhed.

1.3. EØSU mener, at handlingsplanen ikke kun bør pege på eksisterende muligheder for synergier. Den bør også bane vejen fra en *ad hoc*-tilgang til en mere systematisk tilgang, der fra starten arbejder med synergier. EØSU opfordrer derfor Kommissionen til at indføre nye former for integreret planlægning i alle relevante programmer.

1.4. Efter EØSU's opfattelse kan en tilgang baseret på at sammenkoble færdigheder, teknologier og værdikæder skabe en bedre sammenhæng og sikre en mere strategisk anvendelse af EU's midler. Derfor opfordrer udvalget Kommissionen til at udarbejde de pågældende EU-programmer i overensstemmelse hermed.

1.5. EØSU mener, at det planlagte observatorium for kritiske teknologier er et væsentligt element i denne tilgang. For at fremme den gensidige udveksling mellem den civile sektor, forsvars-, sikkerheds- og rumsektoren bør observationscentret navnlig udvikle et fælles teknologisk klassificeringssystem, der gælder for alle sektorer.

1.6. EØSU anser handlingsplanen for at være en grundpille i EU's industristrategi. I den forbindelse er det afgørende, at de teknologiske køreplaner med succes omsættes til egentlige industrielle flagskibsinitiativer. Udvalget opfordrer derfor Kommissionen til at sikre, at observationscentrets arbejde fører til konkrete resultater.

1.7. EØSU mener, at fuld inddragelse af relevante interessenter, navnlig industrien samt forsknings- og teknologiororganisationer, er afgørende for en vellykket gennemførelse af handlingsplanen. I den forbindelse bifalder EØSU Kommissionens planer om at iværksætte specifikke foranstaltninger til støtte for nystartede virksomheder, SMV'er og forsknings- og teknologiororganisationer med henblik på at øge kendskabet til EU's programmer og instrumenter.

1.8. Lige så vigtigt er det at øge offentlighedens bevidsthed om de økonomiske og teknologiske fordele for EU's borgere, der følger af EU's forsvars- og sikkerhedsfinansiering. Kommissionen bør derfor iværksætte specifikke informationskampagner med deltagelse af repræsentanter for civilsamfundet.

1.9. EØSU mener, at SMV'er spiller en central rolle i gennemførelsen af handlingsplanen. Det er derfor vigtigt at sikre, at de har adgang til alle de planlagte foranstaltninger.

1.10. Historisk set er innovationer på forsvarsområdet blevet tilpasset til brug i civile produkter. I dag er nye teknologier et resultat af store investeringer fra de kommercielle sektors side, og den teknologiske udbredelse strømmer i højere grad i den modsatte retning, fra civile industrier til forsvarsområdet. I den forbindelse er digitaliseringen særlig vigtig. Handlingsplanen har afgørende betydning for at fremme integrationen af nye digitale og andre fremspirende teknologier i forsvars- sikkerheds- og rumøkosystemet.

1.11. Måltrettet ansættelse og fastholdelse af og karriereudvikling for kvinder i forsvars- og sikkerhedssektoren og sikring af kvalitetsjob og kvalifikationer for unge bør prioriteres for at fremme social inddragelse og ligestilling mellem kønnene i et fortsat mandsdomineret økosystem.

1.12. Ud over retten til lige muligheder og ikke-forskelsbehandling udgør beskæftigelse af høj kvalitet en del af en ny social kontrakt med de europæiske borgere.

1.13. Der er behov for at indarbejde sociale aspekter i investeringerne, dvs. investeringsafkast bør ikke alene betragtes ud fra en økonomisk synsvinkel, men også ud fra vigtige aspekter som f.eks. beskæftigelse, jobskabelse og beskæftigelsens kvalitet. Rumfartssektoren skal gøres tilgængelig for SMV'erne ved at lette deres adgang til genopretningsmidler, styrke synergier inden for bl.a. uddannelse og opkvalificering af SMV'ernes ansatte samt deres mobilitet, styrke økosystemerne i hele værdikæden, forhindre overlappning af ressourcer og sikre deltagelse for alle lande i EU.

1.14. Selv ved investeringer af høj strategisk værdi bør der derfor tages højde for behovet for vurderinger og overholdelse af fastlagte standarder for virksomhedernes sociale ansvar.

1.15. Det er nødvendigt at tage højde for disse bindende værdier ved investeringer på europæisk plan, da intet område for offentlige investeringer bør være undtaget fra disse bestemmelser.

2. Baggrund

2.1. Sammen med civil luftfart udgør rumfart, forsvar og sikkerhed et højteknologisk økosystem med strategisk betydning for Europa. Mange virksomheder i dette økosystem varetager både forsvarsaktiviteter og civile aktiviteter og indgår i komplekse grænseoverskridende forsyningskæder, som omfatter en lang række midcapselskaber og SMV'er. Dette økosystem har en lang tradition for synergier mellem dets sektorer og med andre civile højteknologiske industrisektorer. Fremkomsten af nye teknologier rummer et enormt potentiale for fremtidige synergier.

2.2. Historisk set er innovationer på forsvarsområdet blevet tilpasset til brug i civile produkter. I dag er nye teknologier et resultat af store investeringer fra de kommercielle sektors side, og den teknologiske udbredelse strømmer i højere grad i den modsatte retning, fra civile industrier til forsvarsområdet. I den forbindelse er digitaliseringen særlig vigtig. Handlingsplanen har afgørende betydning for at fremme integrationen af digitale og andre nye teknologier i forsvars- sikkerheds- og rumøkosystemet.

2.3. EØSU mener, at EU for at komme på fode igen efter covid-19-krisen og gøre den igangværende teknologiske revolution til en succes har brug for en industriel »genstart«, der er baseret på brugen af avancerede digitale teknologier, som fremmer den økonomiske vækst og skaber en mere robust økonomisk model.

2.4. Teknologiske fremskridt er en løbende, dynamisk proces, hvor der hele tiden sker gennembrud, men hvor disse gennembrud er svære at forudse. Det er derfor af allerstørste vigtighed at skabe incitament til konvergens mellem nye teknologier med dobbelt anvendelse gennem omfattende europæiske projekter til fremme af innovation, konkurrenceevne og teknologisk lederskab i strategisk vigtige sektorer.

2.5. I oktober 2020 fastslog Det Europæiske Råd, at strategisk autonomi og samtidig bevarelse af en åben økonomi er et centralt mål for Unionen, og opfordrede til at øge EU's autonomi i rumsektoren og udvikle et mere integreret forsvarsindustrielt grundlag. Disse mål støttes af en lang række vigtige EU-initiativer som f.eks. Den Europæiske Forsvarsfond⁽¹⁾, det europæiske rumprogram⁽²⁾, programmet for et digitalt Europa, Horisont Europa, strategien for EU's sikkerhedsunion og den nye industristrategi. Udvalget ser handlingsplanen for synergi som en forbindelse mellem disse instrumenter og strategier og opfordrer Kommissionen til at gøre den størst mulige indsats for at sikre en ambitiøs og effektiv gennemførelse af de foreslåede foranstaltninger.

2.6. Investeringsafkastet bør ikke alene betragtes ud fra en økonomisk synsvinkel, men også ud fra vigtige aspekter som f.eks. beskæftigelse, jobskabelse og beskæftigelsens kvalitet. EØSU understreger derfor betydningen af uddannelse og færdigheder for en vellykket gennemførelse af handlingsplanen. Innovation og konkurrenceevne er ikke muligt uden en højtuddannet arbejdsstyrke, og udbredelsen af nye og fremspirende teknologier vil kræve en yderligere indsats med henblik på omskoling og opkvalificering. Initiativer til fremme af teknologiske synergier mellem sektorer bør desuden ledsages af foranstaltninger til fremme af arbejdstagernes tværsektorielle mobilitet.

2.7. EØSU anser mangfoldighed for en væsentlig drivkraft for innovation og opfordrer Kommissionen til at bruge handlingsplanen til at fremme social inklusion og ligestilling mellem kønnene i et økosystem, der stadig er mandsdomineret. Som forskningen viser, fører diversitet til bedre beslutningstagning. Det er derfor altafgørende at have repræsentation af kvinder på alle niveauer af beslutningstagningen, og kvinders deltagelse bør fremmes gennem ansættelses-, fastholdelses- og karriereudviklingspolitikker. Udvalget opfordrer desuden til at der træffes foranstaltninger til at bekæmpe vertikal opdeling og give unge piger det første skub til at forfølge en karriere i disse sektorer, f.eks. ved at få dem til at interessere sig for STEM-sektoren tidligt i deres uddannelsesforløb.

3. Generelle bemærkninger

3.1. Kommissionens handlingsplan henviser specifikt til og fremhæver »synergier«, på baggrund af »et udfordrende internationalt miljø, hvor EU er nødt til at bevare sit teknologiske forspring og støtte sit industrigrundlag«. I den nye geopolitiske kontekst er det særlig vigtigt at støtte sektorer, der bidrager til EU's strategiske autonomi og teknologiske suverænit.

3.2. EU's flerårige finansielle ramme for 2021-2027 (FFR) øger i betydelig grad investeringerne i teknologier inden for strategiske sektorer såsom forsvar, sikkerhed, mobilitet, sundhed, informationsstyring, cybersikkerhed og rumteknologi. Med Den Europæiske Forsvarsfond medtager FFR for første gang nogensinde et EU-program, der specifikt er dedikeret til samarbejdsorienterede forsvarsprojekter. De relevante FFR-programmer dækker forskning, udvikling, demonstration, udvikling af prototyper og anvendelse (indkøb af innovative produkter og tjenesteydelser) på komplementær vis. Der er således et enormt potentiale for synergier mellem EU-programmerne. En fuld udnyttelse af disse synergier ville øge merværdien af de europæiske investeringer markant og bør derfor være en hovedprioritet for Kommissionen.

3.3. De offentlige udgifter til forskning og innovation (FoI) i Europa ligger fortsat langt under niveauet i USA og Kina. Indsatsen på FoI-området er afgørende for industriens konkurrenceevne og Europas autonomi. Synergier mellem EU-programmerne skal derfor optimere investeringsafkastet, men ikke erstatte FoI-finansiering. Medlemsstaterne skal tillige intensivere deres indsats og ikke bruge EU-investeringer som en undskyldning for at reducere deres egne udgifter til strategiske sektorer. Lige så vigtig er synkroniseringen, f.eks. som et element i det europæiske semester, mellem EU's og nationale FoI-programmer som en metode til at sikre en optimal brug af ressourcer.

(1) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/697 af 29. april 2021 om oprettelse af Den Europæiske Forsvarsfond og om ophævelse af forordning (EU) 2018/1092 (EUT L 170 af 12.5.2021, s. 149).

(2) Meddelelse om rumpolitikken (COM(2021) 208 af 21.4.2021).

3.4. Nye digitale og andre fremspirende teknologier er et resultat af enorme investeringer fra de kommercielle sektors side. Samtidig er de uundværlige katalysatorer for forsvars- og sikkerhedskapaciteten. Udbredelsen af disse teknologier på forsvars- og sikkerhedsområdet bør derfor prioriteres i handlingsplanen. Den bør sikre, at civile programmer som f.eks. det europæiske cloudinitiativ, den europæiske alliance for ren brint og det europæiske processorinitiativ fra starten tager højde for forsvars- og sikkerhedskravene.

3.5. Teknologiske synergier er især mulige på lave teknologiske modenhedsniveauer og for komponenter og delsystemer. På digitale områder som f.eks. kunstig intelligens, højtydende databehandling og blockchain er mange af de underliggende modeller og teorier de samme i forskellige sektorer. En fælles forskningsindsats på disse niveauer ville fremskynde udviklingen af sektorspecifikke løsninger og frigive ressourcer til anvendelsen af dem. En ny tilgang til forvaltning baseret på et partnerskab mellem industrien, de offentlige myndigheder, arbejdsmarkedets parter og andre interessenter bør sikre en retfærdig digital og grøn omstilling af økosystemerne. Prioriteten bør være at søge synergier mellem de økosystemer og sektorer, der står over for de største udfordringer i bestræbelserne på at opfylde målene for modstandsdygtighed og bæredygtighed set i et miljømæssigt, socialt og forvaltningsmæssigt perspektiv. Det bør prioriteres at inddrage SMV'er i transeuropæiske, tværfaglige og tværsektorielle klynger og forbinde kritiske værdikæder i luftfarts- og forsvarsøkosystemer med sektorerne mobilitet, biler og transport samt sundhed. De bør få støtte til at modstå chok og overvinde sårbarheder eller diversificere aktiviteterne gennem samarbejde med nye lokale eller tværnationale partnere inden for rammerne af praktiske handlingsplaner for en bæredygtig konkurrenceevne.

3.6. Synergier i forskningsfasen vil ikke fjerne forskellene mellem de sektorspecifikke applikationer. Forskellige krav fra kunderne gør, at 5G til forsvarsområdet ikke vil være det samme som kommercielt 5G, og en militær cloud vil adskille sig fra en kommerciel cloud, også selv om de grundlæggende teknologiske byggesten minder om hinanden. Forsvars-, sikkerheds- og rumindustrierne er uundværlige for tilpasningen og integrationen af nye teknologier i sektorspecifikke løsninger.

3.7. EØSU mener, at gennemførelsen af handlingsplanen også skal tage højde for forskellene mellem forsvars-, sikkerheds- og rummarkederne og de civile markeder. Eftersom forretningsmodellerne og de lovgivningsmæssige rammer ikke er de samme, skal der findes en balance med hensyn til tilgængeligheden af forskningsresultater, intellektuelle ejendomsrettigheder, garantier for højrisikoinvesteringer, sikring af økonomiske afkast osv. I den henseende vil nye teknologier også medføre nye udfordringer, f.eks. i tilknytning til standardisering og databeskyttelse.

4. Særlige bemærkninger

4.1. EØSU mener, at handlingsplanen skal tage højde for relevante sikkerheds- og forsvarsinitiativer, der forvaltes af medlemsstaterne. Som eksempler kan nævnes det strategiske kompas, den samordnede årlige gennemgang vedrørende forsvar (CARD), det permanente strukturerede samarbejde (PESCO) og den civile FSFP-aftale.

4.2. EØSU mener endvidere, at det er vigtigt at tage højde for samarbejdet mellem EU og NATO, især med henblik på at garantere interoperabilitet mellem NATO's og EU's kapacitet, også hvad angår krypteret og sikker kommunikation. Kommissionens tjenestegrene bør fortsat samarbejde tæt med Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten) og Det Europæiske Forsvarsagentur (EDA), hvis aktiviteter bør fremme synergier og gensidig inspiration.

4.3. EØSU glæder sig over den betydning, som handlingsplanen tillægger flagskibsprojekter. Disse flagskibsprojekter fremmer det grænseoverskridende samarbejde og skaber effektive rammer for en konsekvent anvendelse af industripolitiske værktøjer ved at bringe virksomheder af alle størrelser fra forskellige sektorer og fra hele EU sammen. For at sikre en effektiv gennemførelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder i forbindelse med den digitale omstilling og klimaomstillingen og sikre en langsigtet og struktureret gennemførelse af mekanismerne for bæredygtig konkurrenceevne inden for rammerne af det europæiske semester, anbefaler udvalget, at foranstaltningerne ledsages af nye flerpartsforvaltningsstrukturer med det formål at sikre sammenhæng mellem de forskellige foranstaltninger og inddrage alle interessenter på effektiv vis.

4.4. EØSU tilskynder Kommissionen til at gøre brug af såvel en kortsigtet som en langsigtet strategi for gennemførelsen af handlingsplanen. På kort sigt bør den fremme gensidig inspiration mellem eksisterende EU-finansierede initiativer. Handlingsplanen i sig selv nævner en bred vifte af initiativer på forskellige områder, fra rumfart til sikkerhed til søs, som synes lovende.

4.5. Samtidig mener EØSU, at handlingsplanen ikke kun bør pege på eksisterende muligheder for synergier. Den bør også bane vejen fra en ad hoc-tilgang til en mere systematisk tilgang, der fra starten arbejder med synergier. Handlingsplanen indeholder flere elementer, der kan få dette til at ske: tværsektoriel teknologiovervågning, kapacitetsplanlægning, nøje koordinering af finansieringsprogrammer, teknologikøreplaner, vurdering af værdikæder osv. Hvis foranstaltningerne skal være effektive og have en langsigtet, strukturel effekt, anbefaler udvalget, at de foreslåede foranstaltninger ledsages af nye forvaltningsstrukturer og planlægningsprocesser i alle relevante programmer med det formål at sikre sammenhæng mellem de forskellige foranstaltninger og inddrage alle relevante interessenter på en effektiv måde.

4.6. EØSU anser gennemsigthed for at være lige så vigtig. Valget af de teknologier, køreplaner og flagskibsprojekter, der skal støttes, bør være logisk og baseres på objektive kriterier. Den planlagte statusrapport, der skal fremlægges hvert andet år, bør opstille centrale resultatindikatorer for at måle effekten og medtage »gate reviews« for at forbedre processen og stoppe foranstaltninger, der ikke skaber nogen værdi. Retlige og reguleringsmæssige aspekter bør også være en del af evalueringprocessen med henblik på at afdække, om og hvor retsgrundlaget og bestemmelserne i EU-programmerne skal ændres for at fremme og udnytte synergier.

4.7. Hvad angår de enkelte foranstaltninger er EØSU's holdning som følger:

4.7.1. FORANSTALTNING Nr. 1: *Inden udgangen af 2021 vil Kommissionen fremlægge et forslag om at styrke en fremadskuende, tidlig identifikation af behov og løsninger inden for intern sikkerhed og retshåndhævelse ved at fremme kapacitetsdrevne tilgange på tværs af sikkerhedssektorer på grundlag af bedste praksis fra forsvarssektoren og rumsektoren.* Set fra EØSU's perspektiv er denne foranstaltning yderst velkommen, eftersom en kapacitetsdrevet tilgang er afgørende for at overvinde den nuværende fragmentering af Europas sikkerhedsmarked og give sikkerhedsslutbrugere mulighed for at foregribe nuværende og fremtidige sikkerhedstrusler. Den planlagte kapacitetsplanlægningsproces for en integreret grænseforvaltning er positiv, men etableringen af den skal fremskyndes betydeligt, hvis den skal nå at komme med i de relaterede udgiftsprogrammer før udløbet af den nuværende FFR. For at håndtere mangfoldigheden af sikkerhedsslutbrugere og skabe en vis stabilitet i planlægningsprocessen anbefaler EØSU, at der på EU-plan lanceres sikkerhedsmissioner, der er omfattende nok til at rumme forskelligartede og nye krav til kapaciteten. Den planlagte tilgang bør være strategisk og langsigtet, men også fleksibel nok til at dække mulige hændelser, der er meget lidt sandsynlige, men som har store konsekvenser (som f.eks. en pandemi), og reagere på en pludselig fremkomst af uventede trusler.

4.7.2. FORANSTALTNING Nr. 2: *Inden udgangen af 2021 og med henblik på arbejdsprogrammerne for 2022 vil Kommissionen yderligere styrke sin interne proces for at fremme synergier mellem rum- og forsvarsindustrierne og tilknyttede civilindustrier ved at forbedre koordineringen af EU's programmer og instrumenter og iværksætte foranstaltninger til at lette adgangen til finansiering.* EØSU anser denne foranstaltning for at være en af hjørnestenene i handlingsplanen. EU bør udnytte potentielle horisontale synergier mellem FoI-programmer (f.eks. Den Europæiske Forsvarsfond og Horisont Europa) med det formål at fremme gensidig inspiration, men også vertikale synergier mellem FoI- og implementeringsprogrammer (f.eks. sikkerhedsforskning og Fonden for Intern Sikkerhed) for at fremme markedsudbredelsen af forskningsresultater. Forskelle i de regler og betingelser, der gælder for programmerne, risikerer at komme til at stå i vejen for synergier og vil kræve nøje overvejelser vedrørende retlige og tekniske spørgsmål om f.eks. intellektuel ejendomsret. Internt i Kommissionen vil det især være vigtigt at etablere nye former for integreret programmering og planlægning for at sikre, at synergierne er indbyggede og ikke opstår ved et tilfælde.

4.7.3. FORANSTALTNING Nr. 3: *Fra og med anden halvdel af 2021 vil Kommissionen give meddelelse om målrettede foranstaltninger for nystartede virksomheder, SMV'er og forsknings- og teknologioorganisationer med henblik på at øge kendskabet til EU-programmer og -instrumenter, der tilbyder finansieringsmuligheder, yder teknisk støtte og praksisorienterede kurser, tilbyder erhvervsintensive tjenester, demonstrerer innovative løsninger og letter markedsadgangen til forsvar, sikkerhed, rummet eller andre relevante civile markeder.* EØSU er enig i, at nystartede virksomheder og SMV'er er vigtige drivkræfter for innovation og spiller en vigtig rolle for synergier, da de ofte udøver deres virksomhed i forskellige sektorer og på tværs af skillelinjen mellem det civile og det forsvarsmæssige område. Samtidig mangler de almindeligvis kapacitet til at gennemføre komplekse projekter og den finansielle styrke til at udøve deres virksomhed uafhængigt på rent offentlige og stærkt regulerede markeder med meget specifikke kundebehov. De har dermed brug for stærke forbindelser til systemintegratorer for at bringe innovationer ud på markedet. Handlingsplanen bør derfor støtte integrationen af nystartede virksomheder og SMV'er i grænseoverskridende forsyningskæder og fremme forbindelsen mellem forsknings- og teknologioorganisationer og industrien.

4.7.4. FORANSTALTNING Nr. 4: Kommissionen vil udvikle teknologikøreplaner for at sætte skub i innovationen inden for kritiske teknologier til forsvar, rumfart og relaterede civile sektorer samt stimulere grænseoverskridende samarbejde ved hjælp af alle relevante EU-instrumenter på en synergisk måde. Disse køreplaner vil blive baseret på en vurdering, der foretages hvert andet år af et nyt observatorium for kritiske teknologier i Kommissionen. Dette kan føre til iværksættelse af nye flagskibsprojekter. EØSU støtter fuldt ud etableringen af et observatorium og dets mission om at udvikle teknologikøreplaner, der samler forsvars- og rumindustrierne og de tilknyttede civile industrier. Udvalget bifalder også intentionen om at medtage værdikæder i vurderingen, da det baner vej for en sammenhængende og kombineret brug af industripolitiske værktøjer til at støtte det teknologiske lederskab i strategiske sektorer. Samtidig afhænger en vellykket gennemførelse af denne foranstaltning af en lang række faktorer. Observatoriet skal:

- udvikle stærke forbindelser til relevante kapacitetsplanlægningsprocesser
- aktivt overvåge globale teknologiske tendenser og tidligst muligt opspore teknologiske gennembrud og disruptive teknologier
- fastsætte de mål, regler og kriterier, der er nødvendige for at vurdere teknologier
- udvikle en fælles klassificering, der gælder for alle relevante sektorer, og som skal sikre, at der tales samme »teknologiske sprog« inden for rumfart, forsvar og sikkerhed.

Endelig skal det sikres, at de køreplaner, der udarbejdes af observatoriet, ikke blot ender med at være papirtigre, men rent faktisk indarbejdes i arbejdsprogrammer og flagskibsprojekter. For at opnå dette anbefaler udvalget, at observatoriet også bygger på indhøstede erfaringer fra lignende eksisterende processer som f.eks. den fælles taskforce (Det Europæiske Forsvarsagentur, Den Europæiske Rumorganisation og Kommissionen) om kritiske rumteknologier.

4.7.5. FORANSTALTNING Nr. 5: Inden udgangen af 2022 vil Kommissionen i tæt samarbejde med andre centrale interessenter fremlægge en plan for fremme af anvendelsen af eksisterende hybride standarder for det civile område og forsvarsområdet samt udviklingen af nye standarder. EØSU anser standarder for at være et effektivt redskab til at forme markedet. Brugen af hybride standarder giver mening, hvis det er relevant, og CBRN og det europæiske sikkerhedsdataområde er uden tvivl lovende eksempler. Udfordringen er dog langsommeligheden i forbindelse med standardiseringsprocessen for tekniske standarder, som lader til i stigende grad at have svært ved at følge med udviklingen af nye innovationer. Kravene til standarderne bør også være en del af Horisont Europas opfordring til at sikre, at nye innovationer rent faktisk er anvendelige for slutbrugerne.

4.7.6. FORANSTALTNING Nr. 6: I første halvdel af 2022 vil Kommissionen i samarbejde med Det Europæiske Innovationsråd og andre interessenter lancere et »innovationsvæksthus« for at støtte nye teknologier og forme innovation med dobbelt anvendelse. Kommissionen vil også støtte grænseoverskridende innovationsnetværk på forsvarsområdet, der skal afprøve relevansen af teknologier fra den civile sektor og støtte ansvarlig innovation i værdikæder på forsvarsområdet. Disse foranstaltninger vil også afhjælpe den nuværende opsplitning af innovationslandskabet mellem det civile område og forsvarsområdet, mangel på færdigheder samt mål for lighed og inklusion. EØSU anser oprettelsen af et væksthus for innovation med dobbelt anvendelse og innovationsnetværk på forsvarsområdet for at være interessant og værd at undersøge nærmere. Der bør i den henseende tages højde for, at mange kommercielle teknologier forældes hurtigt, hvilket ofte er en hindring for, at de kan anvendes til forsvarsmæssige formål. Udvalget tilskynder endvidere Kommissionen til aktivt at fremme tværsektoriel overførsel af teknologier gennem administrative og finansielle støtteforanstaltninger. Da dette skaber nye muligheder, anbefaler EØSU en aktiv overvågning og løbende vurdering af denne foranstaltning for at måle resultaterne.

4.7.7. FORANSTALTNING Nr. 7: Fra og med juni 2021 vil Kommissionen sammen med medlemsstaterne oprette kompetencecentret for cybersikkerhed og tildele det de nødvendige ressourcer fra relevante EU-programmer og -instrumenter. Kommissionen vil søge at styrke synergieffekter, spin-in- og spin-off-aktiviteter mellem centrets arbejde, Den Europæiske Forsvarsfond og EU's rumprogram om cybersikkerhed og cyberforsvar med henblik på at mindske sårbarheder og skabe effektivitet. EØSU mener, at aktiviteter, der er omfattet af foranstaltning nr. 7, er vigtige for Europas suverænitet på strategiske teknologiområder. Cybersikkerhed og cyberforsvar er indlysende valg med henblik på at søge synergier mellem sikkerhed, forsvar og rumfart og bør prioriteres højt. Et tæt samarbejde mellem offentlige myndigheder og den private sektor er særlig vigtigt her.

4.7.8. FORANSTALTNING Nr. 8: *Fra og med første halvdel af 2022 vil Kommissionen for at støtte disruptive teknologier fremlægge innovative former for finansiering for at fremme ikke-traditionelle aktørers deltagelse, tiltrække nystartede virksomheder og fremme gensidig inspiration mellem løsninger på grundlag af muligheder i EU-programmer og -instrumenter, herunder programmet for et digitalt Europa og Den Europæiske Forsvarsfond.* EØSU glæder sig over støtten til potentielt disruptive teknologier som et logisk supplement til en mere traditionel tilgang baseret på kapacitet og foreslår, at den kædes tæt sammen med det planlagte teknologiske observatorium. Udvalget støtter også brugen af programmet for et digitalt Europa og Den Europæiske Forsvarsfond til sådanne aktiviteter og anbefaler, at der på mellemlang sigt videreudvikles et fuldt udbygget europæisk agentur i tråd med DARPA⁽³⁾.

4.7.9. FORANSTALTNING Nr. 9: *EU-droneteknologier.* Droner⁽⁴⁾ omfatter en lang række teknologier, der bruges inden for kommerciel luftfart og på rum-, sikkerheds- og forsvarsområdet. Gensidig inspiration er afgørende inden for droneteknologien, og brugen af droner til civile og militære formål inden for luft- og rumfart har også et dobbelt formål. EØSU støtter derfor fuldt ud lanceringen af et droneflagskibsprojekt som et indlysende valg og anbefaler, at det understøttes af en specifik teknologikøreplan, der prioriterer de relevante byggesten efter deres relevans for den europæiske strategiske autonomi og teknologiske suverænitet.

4.7.10. FORANSTALTNING Nr. 10: *EU's rumbaserede globale sikre kommunikationssystem.* EØSU anser dette flagskibsprojekt for at være yderst vigtigt, da det omfatter vigtige elementer, der vedrører Europas autonomi og teknologiske suverænitet. Samtidig er det fortsat uklart for udvalget, hvordan dette projekt vil skabe eller drage fordel af synergier med forsvarssektoren. EØSU mener, at én mulighed for at skabe yderligere synergier ville være at medtage yderligere nyttelast om bord på satellitterne i dette system. Dette kunne f.eks. omfatte sensorer til rumovervågning, som ville skabe synergier mellem de to rumrelaterede flagskibsprojekter.

4.7.11. FORANSTALTNING Nr. 11: *Styring af rumtrafikken.* Styring af trafik i rummet er vigtig for sikkerheden i forbindelse med rumbaserede aktiver og infrastrukturer, der spiller en stadig vigtigere rolle for, at moderne samfund kan fungere. EØSU støtter derfor lanceringen af et specifikt flagskibsprojekt for styring af rumtrafikken. Samtidig er udvalget bekymret for, om dette initiativ begrænses til aspekter vedrørende regulering og standardisering, hvilket er vigtigt, men ikke tilstrækkeligt. Kommissionen bør derfor overveje at skabe en markedsplads for rumovervågningsdata (ligesom det er målet i USA). For at udvikle en troværdig europæisk tilgang til styring af trafikken i rummet bør Europa forbedre sin rumovervågningskapacitet (nye sensorer, analyse- og beregningskapacitet osv.).

Bruxelles, den 8. juli 2021.

Christa SCHWENG
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽³⁾ The Defense Advanced Research Projects Agency (DARPA) er et forsknings- og udviklingsagentur under det amerikanske forsvarsministerium, der har ansvaret for at udvikle nyskabende teknologier.

⁽⁴⁾ EUT C 129 af 11.4.2018, s. 51.